

PRIVREDNO PRAVNI SISTEM I POLITIKA

**Pravni fakultet
Univerziteta u Travniku**

V. MODUL SISTEM I POLITIKA RASPODJELE

PRIREDIO

Prof. dr. Faruk Jašarević

CILJEVI IZLAGANJA

- OBJASNITI OPĆA PITANJA RASPODJELE
- ELABORIRATI STJECANJE I UTVRĐIVANJE DOBITI PREDUZEĆA
- ANALIZIRATI RASPODJELU DOBITI PREDUZEĆA
- DEFINIRATI POLITIKU RASPODJELE

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **RASPODJELA** JE JEDNA OD FAZA DRUŠTVENE REPRODUKCIJE KOJOM SE OSTVARENI **BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (BDP/GDP)** DIJELI IZMEĐU
 - **PRIVREDNIH SUBJEKATA, I**
 - **INSTITUCIJA DRŽAVNE I POLITIČKE NADGRADNJE ...**

1. OPĆENITO O RASPODJELI

... ODNOSNO IZMEĐU

➤ **DRUŠTVENIH GRUPA, I**

➤ **POJEDINACA**

KAO UČESNIKA

REPRODUKCIJE

TOKOVA

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **RASPODJELA** PREDSTAVLJA VEZU IZMEĐU PROIZVODNJE I POTROŠNJE, JER U SVOM KRETANJU PROIZVODI, PRIJE NEGO ŠTO POSTANU PREDMET POTROŠNJE, MORAJU SE PRETHODNO, NAKON RAZMJENE, RASPODIJELITI IZMEĐU BROJNIH ...

1. OPĆENITO O RASPODJELI

...

- **MIKROEKONOMSKIH SUBJEKATA
DRUŠTVENE REPRODUKCIJE, I**
- **MAKROEKONOMSKIH SUBJEKATA
DRUŠTVENE REPRODUKCIJE**

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **RASPODJELA** IMA I SVOJ FUNKCIONALNI IZRAZ ŠTO SE ODNOSI NA UTVRĐIVANJE NAMJENE NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI, ODNOSNO OSTVARENOG BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA, ČIME SE DETERMINIRA DINAMIKA PRIVREDNOG RAZVOJA

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **RASPODJELA U SVOM ŠIREM ZNAČENJU OBUHVATA**
 - **RASPODJELU PRIVREĐIVANJA REZULTATA**
 - **I**
 - **RASPODJELU SREDSTAVA ZA PROIZVODNJU**

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **RASPODJELA** OSTVARENOG **BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA (BDP/GDP)** JE UVJETOVANA **PRETHODNOM RASPODJELOM** KOJA SE ODNOSI NA **RASPODJELU FAKTORA PROIZVODNJE,** ODNOSNO **NA RASPODJELU SREDSTAVA I KAPITALA U PROCESU PRIVREĐIVANJA**

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **OD POLOŽAJA UČESNIKA U PROCESU PRIVREĐIVANJA (ODNOSI VLASNIŠTVA I NAČIN PROIZVODNJE) OVISI:**
 - **KO I NA KAKAV NAČIN UČESTVUJE U RASPODJELI OSTVARENOG BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA (BDP/GDP)**

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **RASPODJELA JE PO DVA OSNOVA VEZANA ZA PROIZVODNJU:**
 - **PRVO, PREDMETNO**, JER SAMO ONO ŠTO JE REZULTAT PROIZVODNJE MOŽE I BITI PREDMET RASPODJELE
 - **DRUGO, FUNKCIONALNO**, JER OBLIK PROIZVODNJE UVJETUJE I NAČIN RASPODJELE OSTVARENOG BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA (BDP/GDP)

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **RASPODJELA** IMA POVRATNI UTJECAJ NA PROIZVODNJU
- **RASPODJELOM** NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI IZMEĐU UČESNIKA TOKOVA PRIVREĐIVANJA OMOGUĆAVA SE ...

1. OPĆENITO O RASPODJELI

...

- **REPRODUCIRANJE PROIZVODNIH ODNOSA I DISTRIBUCIJE EKONOMSKE MOĆI**
- **I**
- **RAZMJEŠTAJ DRUŠTVENOG FONDA RADA NA POJEDINE OBLASTI PRIVREĐIVANJA**

1. OPĆENITO O RASPODJELI

- **NAMJENSKOM RASPODJELOM, U SMISLU RAZMJERA IZMEĐU FINALNE I PROIZVODNE POTROŠNJE, OPREDJELJUJE SE DINAMIKA I STRUKTURA PRIVREDNOG RAZVOJA**

2. OPĆA PITANJA RASPODJELE

- KAKO JE **RASPODJELA** NEPOSREDNO UVJETOVANA NAČINOM PROIZVODNJE, RAZUMLJIVO JE DA
 - **RAZVOJ PROIZVODNIH SNAGA**
 - I ...

2. OPĆA PITANJA RASPODJELE

...

➤ **PROMJENE PROIZVODNIH ODNOSA
TOKOM POVIJESTI**

**UVJETUJU I UTEMELJENJE OBLIKA
RASPODJELE BRUTO DOMAĆEG
PROIZVODA (BDP/GDP)**

2. OPĆA PITANJA RASPODJELE

- U **NATURALNOJ PROIZVODNJI**, U KOJOJ SE MATERIJALNA DOBRA NEPOSREDNO USMJERAVAJU U POTROŠNJU, POSTOJI TZV. **NEPOSREDNA RASPODJELA**
- U **ROBNOJ PROIZVODNJI**, ZA KOJU JE KARAKTERISTIČNA RAZVIJENA PODJELA RADA I ODVOJENOST PROIZVODNJE I POTROŠNJE, POSTOJI TZV. **POSREDNA RASPODJELA**

2. OPĆA PITANJA RASPODJELE

- IZMEĐU PROIZVODNJE I POTROŠNJE **FUNKCIONIRANJEM TRŽIŠTA**, NE SAMO DA SE VRŠI RAZMJENA ROBA I USLUGA NEGO SE U OKVIRU ...

2. OPĆA PITANJA RASPODJELE

- ... **TRŽIŠNOG MEHANIZMA** OBAVLJA I
NAJVEĆI DIO RASPODJELE
OSTVARENOG BRUTO DOMAĆEG
PROIZVODA (BDP/GDP) I
NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI

2. OPĆA PITANJA RASPODJELE

- U **ROBNIM PRIVREDAMA**, NEOVISNO OD SPECIFIČNOSTI EKONOMSKO - SOCIJALNE STRUKTURE POJEDINIH DRUŠTVENIH (DRŽAVNIH) ZAJEDNICA, ZAJEDNIČKA OBILJEŽJA SU ...

2. OPĆA PITANJA RASPODJELE

- **OBLIK RASPODJELE (POSREDSTVOM TRŽIŠNOG MEHANIZMA), I**
- **OSNOVNE FAZE KROZ KOJE PROLAZI RASPODJELA NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **PROCES RASPODJELE ZAPOČINJE PRIMARNOM RASPODJELOM DOHOTKA KOJA OBUHVATA RASPODJELU IZMEĐU PROIZVODNIH JEDINICA, ODNOSNO PREDUZEĆA ČIJI SE REZULTATI RADA NEPOSREDNO POTVRĐUJU KROZ REALIZACIJU PROIZVODA I USLUGA NA TRŽIŠTU**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **NA OSNOVU**

- **TRŽIŠNOG MEHANIZMA, I**

- **ZAKONITOSTI PONUDE I POTRAŽNJE,**

**U OVOJ FAZI SE VALORIZIRANJEM
INDIVIDUALNIH RADOVA
RASPODJELJUJE NOVOSTVORENA
VRIJEDNOST IZMEĐU PRIVREDNIH
SUBJEKATA KOJI NEPOSREDNO
STVARAJU DOHODAK**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **PO OSNOVU VALORIZACIJE PRIVREĐIVANJA, ODNOSNO PRODAJE PROIZVODA I USLUGA PREDUZEĆA I DRUGI ORGANIZACIONI OBLIK PRIVREĐIVANJA OSTVARUJE PRIHOD, ODNOSNO DOBIT KAO VRIJEDNOSNI IZRAZ REZULTATA POSLOVANJA**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **OD VISINE OVOG PRIHODA I OSTVARENE DOBITI OVISI I POTVRĐIVANJE PREDUZEĆA KAO ROBNOG PROIZVOĐAČA, ODNOSNO NJEGOVA REPRODUKTIVNA I AKUMULATIVNA SPOSOBNOST**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **PREKO REALIZACIJE (PRODAJE) PROIZVODA NA TRŽIŠTU, ODNOSNO KROZ VALORIZACIJU RADA TRŽIŠNIH SUBJEKATA POSREDNO VALORIZIRA SE I EKONOMSKA AKTIVNOST OSTALIH UČESNIKA TOKOVA REPRODUKCIJE**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **ZNAČAJ PRIMARNE RASPODJELE,**
KOJOM SE USPOSTAVLJAJU OSNOVNI
EKONOMSKI ODNOSI
 - **IZMEĐU POJEDINIH OBLASTI I GRANA**
PRIVREDE
 - **I ...**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

...

➤ **IZMEĐU PRIVREDNIH SUBJEKATA, SVOJ PUNI IZRAZ IMA U TRŽIŠNOM SISTEMU PRIVREĐIVANJA, ODNOSNO U ALOKATIVNIM I SELEKTIVNIM UČINCIMA TRŽIŠNOG MEHANIZMA**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **ULOGA DRŽAVE** U OVOM DOMENU, ŠTO SE NEPOSREDNO MANIFESTIRA PUTEM **POLITIKE CIJENA**, U OSNOVI TREBA IMATI
 - **RESTRIKTIVAN PRISTUP, I**
 - **KOREKTIVNE UČINKE**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **TRŽIŠNI MEHANIZAM JE**

- **STIMULATIVAN INSTRUMENT KA OSTVARIVANJU VEĆE EFIKASNOSTI POSLOVANJA PREDUZEĆA, I**
- **ADEKVATAN OKVIR ZA OBLIKOVANJE OSNOVNIH EKONOMSKIH ODNOSA U CJELINI DRUŠTVENE REPRODUKCIJE**

2.1. PRIMARNA RASPODJELA

- **ONO ŠTO JE**

- **SA STANOVIŠTA DRUŠTVENE REPRODUKCIJE PRIMARNA RASPODJELA DOHOTKA, TO JE**
- **SA STANOVIŠTA POJEDINIH PRIVREDNIH SUBJEKATA OSTVARIVANJE PRIHODA, ODNOSNO STJECANJE DOBITI**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

- **SEKUNDARNA RASPODJELA ILI PRERASPODJELA DOHOTKA OBUHVATA PODJELU NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI IZMEĐU**
 - **PRIVREDNIH SUBJEKATA KOJI SU NEPOSREDNO ILI POSREDNO OSTVARILI PRIHOD (DOBIT) U PRIMARNOJ RASPODJELI,**
 - **I ...**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

...

➤ **OSTALIH UČESNIKA DRUŠTVENE
REPRODUKCIJE,**

**U POJEDOSTAVLJENOM IZRAZU
RASPODJELU NOVOSTVORENE
VRIJEDNOSTI IZMEĐU PRIVREDE I
NADGRADNJE (NEPRIVREDE)**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

- **OSNOVNA ULOGA SEKUNDARNE RASPODJELE JESTE OSIGURANJE FINANCIJSKIH PRETPOSTAVKI ZA FUNKCIONIRANJE ONIH UČESNIKA DRUŠTVENE REPRODUKCIJE KOJI STVARAJU OPĆE I ZAJEDNIČKE UVJETE ŽIVOTA I PRIVREĐIVANJA U DRUŠTVENOJ (DRŽAVNOJ) ZAJEDNICI**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

- OVA FAZA RASPODJELE TEMELJI SE NA **DRŽAVNOJ REŽIJI**, ODNOSNO **FISKALNOJ VLASTI DRŽAVE**, PREMA KOJOJ SE NA BAZI PRINUDNOG ODUZIMANJA DIJELA KUPOVNE MOĆI PRIVREDNIH SUBJEKATA I GRAĐANA OSIGURAVAJU **SREDSTVA NA IME JAVNIH IZDATAKA**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

- **OSNOVNI INSTRUMENTI KOJIMA SE OSTVARUJE SEKUNDARNA RASPODJELA SU**
 - **POREZI**
 - **DOPRINOSI, I**
 - **DRUGE DAŽBINE**
- NA PRIHODNOJ STRANI, A ...**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

...

➤ **BUDŽETI, I**

➤ **FONDOVI**

**KAO OSNOVNI INSTRUMENTI
FINANCIRANJA NA RASHODNOJ STRANI**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

- **FINANCIJSKA AKTIVNOST DRŽAVE IMA ZADATAK**
 - **OBEZBIJEDITI SREDSTVA NA IME FUNKCIONIRANJA DRŽAVNE STRUKTURE,**
 - **I ...**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

- **IZREŽIRATI NAJVEĆI DIO RASPODJELE NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI IZMEĐU PRIVREDNIH I NEPRIVREDNIH DJELATNOSTI, ODNOSNO DIO RAZNOVRSNE AKTIVNOSTI KOJI SE NE TEMELJI NA**
- **TRŽIŠTU I ZAKONITOSTIMA PONUDE I POTRAŽNJE**

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

- **NAKON SEKUNDARNE RASPODJELE DOHOTKA**

- **SUBJEKTI PRIVREĐIVANJA I**

- **UČESNICI REPRODUKCIJE**

SU OSTVARILI PRIHODE, KAO SVOJEVRSNI IZRAZ VLASTITOG UČEŠĆA U TOKOVIMA DRUŠTVENE REPRODUKCIJE, ČIME JE UZ ...

2.2. SEKUNDARNA RASPODJELA

...

- **PRIHODE SUBJEKATA IZ OBLASTI NEPRIVREDE, I**
- **RANIJE OSTVARENE PRIHODE (DOHOTKE) PRIVREDNIH SUBJEKATA, OSIGURANA **PRETPOSTAVKA ZA NAMJENSKU RASPODJELU DOHOTKA****

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

- **NAMJENSKA RASPODJELA VRIJEDNOSTI OD STRANE** **ILI** **TERCIJARNA NOVOSTVORENE RASPODJELU**
- **POJEDINIH PRIVREDNIH I MAKROEKONOMSKOG SUBJEKTA, I**
- **USTANOVA,**
KOJOM SE USMJERAVAJU DOHOTCI NA POJEDINE NAMJENE

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

- OVA RASPODJELA OZNAČAVA SE KAO **INTERNA**, JER ONA PRETPOSTAVLJA DA SVAKI SUBJEKT POJEDINAČNO I AUTONOMNO (NEOVISNO JEDAN OD DRUGOG) DONOSI **ODLUKU O RASPODJELI OSTVARENE DOBITI (DOHOTKA) NA ...**

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

...

- **DIO KOJI SE USMJERAVA NA FINALNU POTROŠNJU**
- **I**
- **DIO KOJIM SE OSIGURAVA PROŠIRENJE MATERIJALNE OSNOVE PRIVREĐIVANJA (PROŠIRENA REPRODUKCIJA)**

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

- **NAJZNAČAJNIJA ODLUKA**, NE SAMO U DOMENU NAMJENSKE NEGO I UKUPNE RASPODJELE DOHOTKA, ŠTO SE ODNOSI NA KAPITALIZACIJU DIJELA DOBITI, DONOSI SE U OKVIRU OVE **FAZE SISTEMA RASPODJELE**

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

- U GLOBALNIM DRUŠTVENIM OKVIRIMA, **INTERNA RASPODJELA** POPRIMA IZRAZ NAMJENSKE RASPODJELE NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI, ODNOSNO RASPODJELU NACIONALNOG DOHOTKA NA ...

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

...

- **POTROŠNJU (OSOBNU, ZAJEDNIČKU, JAVNU)**
- **I**
- **AKUMULACIJU**

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

- **POSEBAN ZNAČAJ NAMJENSKE RASPODJELE DOHOTKA** JE ZA UKUPNE TOKOVE DRUŠTVENE REPRODUKCIJE, JER SE TIME (VEĆA ILI MANJA AKUMULATIVNOST) STVARA OSNOVA ZA
 - **MATERIJALNU KOMPONENTU, I ...**

2.3. TERCIJARNA RASPODJELA

➤ **DRUŠTVENU KOMPONENTU
EKONOMSKOG RAZVOJA**

**ODNOSNO OSNOVA ZA TEHNIČKI
PROGRES I RAZVOJ PROIZVODNIH
SNAGA, ŠTO SU I PRETPOSTAVKE
EFIKASNOG EKONOMSKOG RAZVITKA**

2.4. KVARTALNA RASPODJELA

- POSLJEDNJA FAZA U RASPODJELI DOHOTKA ODNOSI SE NA **POJEDINAČNU RASPODJELU DOHOTKA**, ODNOSNO FORMIRANJE **KUPOVNE MOĆI** **POJEDINACA**

2.4. KVARTALNA RASPODJELA

- **OVA FAZA RASPODJELE JE REZULTAT PRETHODNIH U KOJIMA POJEDINCI PO OSNOVU RADA ILI KAPITALA UČESTVUJU U PRISVAJANJU DIJELA NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI**

2.4. KVARTALNA RASPODJELA

- **U KVARTALNOJ RASPODJELI SVOJU KUPOVNU MOĆ POJEDINCI USMJERAVAJU**
 - **ZA FINALNU POTROŠNJU, ODNOSNO ZADOVOLJAVANJE OSOBNIH POTREBA I INTERESA, ILI**
 - **ZA ŠTEDNJU, ODNOSNO KAPITALIZACIJU DIJELA KUPOVNE MOĆI**

2.4. KVARTALNA RASPODJELA

- **POJEDINAČNA RASPODJELA IMA POVRATNI UTJECAJ NA PROCES REPRODUKCIJE, JER ŠTEDNJA PREDSTAVLJA NAJZNAČAJNIJI IZVOR (PORED KAPITALIZACIJE DIJELA DOBITI PREDUZEĆA) INVESTICIONE POTROŠNJE**

3. STJECANJE I UTVRĐIVANJE DOBITI PREDUZEĆA

- **UTVRĐIVANJE DOBITI PREDUZEĆA
PODRAZUMIJEVA**
 - **ISKAZIVANJE REZULTATA
POSLOVANJA PREDUZEĆA,
I PO TOM OSNOVU POTVRĐIVANJE
OSNOVNOG MOTIVA PRIVREĐIVANJA
PREDUZEĆA KAO ROBNOG
PROIZVOĐAČA**

3. STJECANJE I UTVRĐIVANJE DOBITI PREDUZEĆA

- DA BI SE UTVRĐILI U SVOM VRIJEDNOSNOM OBLIKU REZULTATI POSLOVANJA, NEOPHODNO JE UTVRĐITI
 - UKUPNE PRIHODE, I
 - UKUPNE RASHODE,ODNOSNO SAČINITI **BILANCU PREDUZEĆA**

3. STJECANJE I UTVRĐIVANJE DOBITI PREDUZEĆA

- **PRIHOD** **ZNAČI** **POVEĆANJE**
EKONOMSKIH **KORISTI** **TOKOM**
RAZDOBLJA U VIDU
 - **PRILIVA** **ILI** **UNAPREĐENJA**
SREDSTAVA, ILI
 - **SMANJENJE OBVEZA,**
ŠTO SE NEPOSREDNO REFLEKTIRA NA
POVEĆANJE VLASNIČKOG KAPITALA

3. STJECANJE I UTVRĐIVANJE DOBITI PREDUZEĆA

- **RASHOD** **ZNAČI** **SMANJENJE**
EKONOMSKE **KORISTI** **TOKOM**
RAZDOBLJA U OBLIKU
 - **ODLIVA ILI ISCRPLJENJA SREDSTAVA,**
ILI
 - **STVARANJA OBVEZA,**
ČIME SE SMANJUJE VLASNIČKI KAPITAL

3. STJECANJE I UTVRĐIVANJE DOBITI PREDUZEĆA

- REALIZIRANJEM PRIHODA ILI IZVRŠAVANJEM RASHODA (IZDATAKA) UTVRĐUJE SE **DOBIT** ŠTO SE DODAJE VLASNIČKOM KAPITALU, TAKO DA SE **VLASNIČKI KAPITAL**
 - **PRIHODIMA UVEĆAVA, A**
 - **RASHODIMA SMANJUJE**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **PREDUZEĆE** OSTVARUJE PRIHODE PO RAZLIČITIM OSNOVAMA, ŠTO OVISI OD
 - **VRSTE PRIVREĐIVANJA**
 - **I**
 - **STEPENA POVEZANOSTI SA DRUGIM PRIVREDNIM SUBJEKTIMA**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **PRIHODI SE MOGU KLASIFICIRATI U ČETIRI SKUPINE:**
 - **PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA (PRIHODI OD OPERATIVNE AKTIVNOSTI)**
 - **PRIHODI OD ULAGANJA**
 - **PRIHODI OD FINANCIRANJA, I**
 - **OSTALI PRIHODI**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- SA STANOVIŠTA UKUPNIH TROŠKOVA PRIVREĐIVANJA PRIMARNI IZVOR PRIHODA PREDUZEĆA JESTE **PRODAJA PROIZVODA I USLUGA NA TRŽIŠTU**, ODNOSNO STJECANJE PRIHODA U OKVIRU PRIMARNE RASPODJELE DOHOTKA

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **RADI SE O REDOVNOM NAČINU STJECANJA PRIHODA, KOJIM SE, NA BAZI**
 - **EFIKASNOSTI PRIVREĐIVANJA, I**
 - **ADAPTIRANJA POSLOVNIH ODLUKA NASPRAM ZAKONITOSTI POTRAŽNJE I PONUDE ...**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- ... NA TRŽIŠTU POSTIŽU ODGOVARAJUĆE CIJENE PROIZVODA I TIME NEPOSREDNO OSTVARUJU **VEĆI ILI MANJI PRIHODI**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **PRIHODI OD ULAGANJA I PRIHODI OD FINANCIRANJA POTIČU PO OSNOVU ANGAŽIRANJA KAPITALA,**
 - **BILO U VIDU DIVIDENDI I KAMATA, ŠTO JE REZULTAT ULAGANJA KAPITALA U DIONICE, OBVEZNICE I DRUGE VRIJEDNOSNE PAPIRE (NA TRŽIŠTU KAPITALA) ...**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **BILO OD PRIHODA KOJI POTJEČU OD NEPOSREDNIH ULAGANJA PO OSNOVU POVEZANOSTI SA DRUGIM PRIVREDNIM SUBJEKTIMA (DUGOROČNI KREDITI, OSNIVAČKA ULAGANJA, POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PARTICIPACIJE...)**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- U SKUPINI **OSTALI PRIHODI** OD ZNAČAJA SU
 - **PRIHODI OD PRODAJE MATERIJALA I SITNOG INVENTARA**
 - **ZAKUPNINE**
 - **PRIHODI OD NAGRADA I PENALA ...**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **OSTALA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA ŠTO NE ULAZE U OSNOVNU PRIVREDNU AKTIVNOST PREDUZEĆA, I**
- **PRIHODI PO OSNOVU SUBVENCija, PREMIJA I RAZNIH OBLIKA KOMPENZATORNOG FINANCIRANJA**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **UKUPNI RASHODI PREDUZEĆA** MOGU NASTATI PO RAZLIČITIM OSNOVAMA, PRI ČEMU NAZNAČENE OPĆE OBLIKE PRIHODA LOGIČKI SLIJEDI I STRUKTURA RASHODA, PA SE TAKO RASHODI KLASIFICIRAJU NA ...

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **RASHODE OD OPERATIVNE
AKTIVNOSTI**
- **RASHODE OD ULAGANJA**
- **RASHODE OD FINANCIRANJA**
- **I**
- **OSTALE RASHODE**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **U RASHODE OD OPERATIVNE AKTIVNOSTI ULAZE**
 - **RASHODI PO OSNOVU PROIZVODNJE: MATERIJALNI TROŠKOVI (TROŠKOVI MATERIJALA, TROŠKOVI ENERGIJE, REZERVNIH DIJELOVA, SIROVINA, SITNOG INVENTARA), ZATIM NEMATERIJALNI TROŠKOVI (PROPAGANDA, REKLAMA, PREMIJE OSIGURANJA) I AMORTIZACIJA ...**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **IZDATCI ŠTO SE ODOSE NA PLATE I OSOBNA PRIMANJA RADNIKA I NAKNADE ČLANOVIMA NADZORNOG ODBORA I UPRAVE**
- **I**
- **KRATKOROČNE OBVEZE PREMA POVEZANIM PRAVNIM OSOBAMA, PO OSNOVU KOMISIJSKIH I KONSIGNACIJSKIH POSLOVA**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **RASHODI NA IME FINANCIJSKIH ARANŽMANA (ULAGANJA I FINANCIRANJA) ODOSE SE NA RAZLIČITE IZDATKE PRIVREDNIH SUBJEKATA:**
 - **OBVEZE PREMA POVEZANIM PRAVNIM OSOBAMA I DRUGIM PRIVREDNIM SUBJEKTIMA ...**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **OBVEZE PO OSNOVU PARTICIPACIJE, KAO I PO OSNOVU ULAGANJA U PREDUZEĆA A NISU ZASNOVANA NA DIONICAMA, I**
- **KAMATE I DRUGE OBVEZE PO OSNOVU KREDITA**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **U OSTALE RASHODE ULAZE**

- **NEOTPISANA VRIJEDNOST
MATERIJALA I DRUGI RASHODI
OTUĐENIH RASHODOVNIH
SREDSTAVA ...**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **OTPIS VRIJEDNOSTI ZASTARJELIH ZALIHA**
- **MANJKOVI, I**
- **KAZNE, PENALI I ŠTETE KAO SMANJENJE VRIJEDNOSTI STALNIH I DUGOROČNIH SREDSTAVA**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- **RAZLIKA IZMEĐU**

- **UKUPNIH PRIHODA, I**

- **UKUPNIH RASHODA,**

**U FINANCIJSKIM IZVJEŠTAJIMA SE
ISKAZUJE KAO DOBIT PREDUZEĆA,
ODNOSNO DRUGIH PRIVREDNIH
SUBJEKATA**

3.1. PRIHODI I TROŠKOVI

- UKOLIKO SE IZ UKUPNIH PRIHODA NISU OSIGURALE NAKNADE UKUPNIH RASHODA, ONDA JE OSTVAREN **GUBITAK PREDUZEĆA**

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **PREMA ZAKONU O RAČUNOVODSTVU**
OBVEZA JE PREDUZEĆA I DRUGIH
PRAVNIH OSOBA KAO UČESNIKA
DRUŠTVENE REPRODUKCIJE DA
 - **VODE ODGOVARAJUĆE**
KNJIGOVODSTVO, I
 - **PODNOSE RAČUNOVODSTVENE**
ISKAZE

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **RAČUNOVODSTVENI ISKAZI, ŠTO SE SASTAVLJAJU PREMA UTVRĐENIM STANDARDIMA, PREDSTAVLJAJU VRIJEDNOSNE IZRAZE REZULTATA POSLOVANJA PREDUZEĆA**

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **PREDUZEĆA SU OBVEZNA UTVRDITI**
 - **BILANCU USPJEHA**
 - **I**
 - **BILANCU STANJA**

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **BILANCA** **USPJEHA** **PREDUZEĆA**
PREDSTAVLJA **USPOREĐIVANJE**
UKUPNIH PRIHODA I UKUPNIH RASHODA
KAKO BI SE USTANOVILO JE LI
PREDUZEĆE OSTVARILO DOBIT ILI
GUBITAK

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **SHEMA BILANCE USPJEHA JE**
POJEDNOSTAVLJENA I OBUHVATA
 - **POZICIJU PRIHODA (KAO RAZLIKA**
IZMEĐU VRIJEDNOSTI PRODANIH
UČINAKA I TROŠKOVA OVIH UČINAKA)
 - **I**
 - **POZICIJU RASHODA (KAO**
USPOREDBA TROŠKOVA I
VRIJEDNOSTI UČINAKA)

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **DOBIT** PO OVOJ SHEMI PREDSTAVLJA SUMU PRIHODA I NEPOSREDNIH PRIHODA **UMANJENU** ZA NEPOSREDNE RASHODE

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **BILANCA STANJA PREDUZEĆA, PREMA
UTVRĐENOJ SHEMI, ZNAČI
USPOREĐIVANJE:...**

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **UKUPNE AKTIVE** (OBRTNA SREDSTVA I STALNA SREDSTVA, NOVČANA SREDSTVA, POTRAŽIVANJA PO OSNOVU VRIJEDNOSNIH PAPIRA, KRATKOROČNI KREDITI I POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PARTICIPACIJE,...

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- ... KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA OD POVEZANIH PRAVNIH OSOBA, MATERIJALA, PROIZVODNJE I ROBA, STALNA SREDSTVA U OBLIKU STVARI, ZEMLJIŠTA, GRAĐEVINA, TE OPREMA, MATERIJALNA PRAVA, VRIJEDNOSNI PAPIRI)

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **UKUPNE PASIVE** (KRATKOROČNE OBVEZE, KAO ŠTO SU KRATKOROČNI KREDITI, DOBAVLJAČI, OBVEZE PO KOMISIJSKIM I KONSIGNACIJSKIM POSLOVIMA..., DUGOROČNE OBAVEZE, PO OSNOVU PARTICIPACIJE, PREMA POVEZANIM PRAVNIM OSOBAMA,...

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- ... OBLIGACIJSKI ZAJMOVI..., I KAPITAL, KAO ŠTO JE DRUŠTVENI KAPITAL, DRŽAVNI KAPITAL, DIONIČARSKI KAPITAL I NEPOKRIVENI GUBITAK)

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **POLUGODIŠNJI OBRAČUN SE PODNOSI DO KONCA JULA TEKUĆE GODINE (SA STANJEM NA DAN 30. JUNI)**
- **GODIŠNJI OBRAČUN SE PODNOSI DO KONCA FEBRUARA NAREDNE GODINE ZA PROTEKLU GODINU**

3.2. RAČUNOVODSTVENI ISKAZI

- **ISKAZ U FORMI GODIŠNJEG OBRAČUNA JE OBVEZAN**
 - **U SLUČAJU POSTUPKA STEČAJA ILI LIKVIDACIJE, I**
 - **PRILIKOM STATUSNIH PROMJENA DRUŠTVA**

4. RASPODJELA DOBITI

- OVA **FAZA PROCESA RASPODJELE** JE OD NAROČITOG ZNAČAJA ZA
 - **REPRODUKTIVNU I AKUMULATIVNU SPOSOBNOST PREDUZEĆA**
 - **I**
 - **UKUPNE TOKOVE REPRODUKCIJE ...**

4. RASPODJELA DOBITI

- ... JER SE KOD RASPODJELE DOBITI USPOSTAVLJAJU GLOBALNE PROPORCIJE U RASPODJELI NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI, ODNOSNO U POGLEDU ODNOSA IZMEĐU FINALNE POTROŠNJE I AKUMULACIJE (STEPENA AKUMULATIVNOSTI)

4. RASPODJELA DOBITI

- **RASPODJELA DOBITI** JE ZA UKUPNU DRUŠTVENU REPRODUKCIJU OD ZNAČAJA U **DVA OSNOVNA PRAVCA:...**

4. RASPODJELA DOBITI

- **PRVO**, KROZ OVU FAZU OGLEDA SE POVRATNI UTJECAJ RASPODJELE NA PROCES PROIZVODNJE, U POGLEDU REPRODUCIRANJA OBIMA RASTA PROIZVODNE MOĆI, ODNOSNO BDP, KAO I ODNOSA U PROCESU PRIVREĐIVANJA

4. RASPODJELA DOBITI

- **DRUGO**, PREKO RASPODJELE DOBITI POTVRĐUJE SE **DISTRIBUCIJA EKONOMSKE MOĆI**, JER ONA JE OKVIR I OSNOVA ZA POJEDINAČNU RASPODJELU NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI, ODNOSNO UČEŠĆA SKUPINA I POJEDINACA U OSTVARENOM DOHOTKU PO RAZLIČITIM OSNOVAMA

4. RASPODJELA DOBITI

- NA OSTVARENU DOBIT PLAĆA SE ODGOVARAJUĆI **POREZ NA DOBIT**

4. RASPODJELA DOBITI

- **NETO DOBIT** (DOBIT NAKON OPOREZIVANJA) RASPOREĐUJE SE NA
 - **IZDATKE KOJI PREDSTAVLJAJU OBVEZE S UNAPRIJED UTVRĐENIM ROKOM DOSPIJEĆA (NALOZI KONTROLNIH ORGANA, IZVRŠNE SUDSKE ODLUKE I SLIČNO), TE**
 - **PLATE I DRUGE IZDATKE ŠTO TERETE DOBIT**

4. RASPODJELA DOBITI

- **PREOSTALI DIO DOBITI**, NAKON SVIH
TZV. PRETHODNIH OBVEZA,
RASPODJELJUJE SE NA
 - **DIVIDENDE** (KAO NAKNADA,
ODNOSNO DOBIT DIONIČARIMA I
DRUGIM ULAGAČIMA KAPITALA),
 - I ...

4. RASPODJELA DOBITI

- **DIO KOJIM SE NEPOSREDNO U OKVIRU PREDUZEĆA KAPITALIZIRA ODREĐEN IZNOS DOBITI, I NA TAJ NAČIN UVEĆAVA OSNOVNI KAPITAL PREDUZEĆA**

4. RASPODJELA DOBITI

- **ODLUKU O RASPODJELI DOBITI DONOSI ODGOVARAJUĆI ORGAN UPRAVLJANJA, OVISNO OD ORGANIZACIJSKOG OBLIKA DRUŠTVA, ODNOSNO PREDUZEĆA**

4. RASPODJELA DOBITI

■ ODLUKA

- DONOSI SE USPOREDO SA SUMIRANJEM POSLOVNE GODINE, ODNOSNO USVAJANJEM ZAVRŠNOG RAČUNA (GODIŠNJEG OBRAČUNA), I
- PREDSTAVLJA TEMELJNI ELEMENT POSLOVNE POLITIKE I PROGRAMA RADA PREDUZEĆA U NAREDNOJ GODINI

5. POLITIKA RASPODJELE

- AKO SE IMA U VIDU ZNAČAJ RASPODJELE KAO MOMENTA DRUŠTVENE REPRODUKCIJE KOJOM SE STVARA OSNOVA ZA
 - REPRODUCIRANJE PROIZVODNIH ODNOSA, ODNOSNO EKONOMSKE MOĆI U DRUŠTVU, I
 - DINAMIKU I STRUKTURU PRIVREDNOG RAZVOJA ...

5. POLITIKA RASPODJELE

- ... RAZUMLJIVO JE DA SE EKONOMSKO - POLITIČKIM MJERAMA I DRUGIM VIDOVIMA DRUŠTVENE AKTIVNOSTI NASTOJE USMJERITI OSNOVNI TOKOVI I ODNOSI U RASPODJELI NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- **KOD DEFINIRANJA CILJEVA POLITIKE RASPODJELE, PORED GENERALNOG ZAHTJEVA KOJI SE ODNOSI NA POSTIZANJE ODGOVARAJUĆIH ODNOSA I PROPORCIJA ŠTO ĆE BITI U FUNKCIJI EFIKASNOG EKONOMSKOG RAZVOJA, TREBA IMATI U VIDU I NIZ DRUGIH ZAHTJEVA RELEVANTNIH ZA FUNKCIONIRANJE I RAZVOJ DRUŠTVENE ZAJEDNICE**

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- **POLITIKA RASPODJELE U OSNOVI PRETPOSTAVLJA KOMPROMIS IZMEĐU**
 - **EKONOMŠKI EFIKASNE (SA STANOVIŠTA PRIVREDNOG RAZVOJA)**
 - **I**
 - **DRUŠTVENO POŽELJNE RASPODJELE NACIONALNOG DOHOTKA (U POGLEDU UKUPNOG DRUŠTVENOG RAZVOJA)**

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- **UZ UVAŽAVANJE PRIORITETNOG CILJA U DOMENU RASPODJELE ŠTO SE ODNOSI NA**
 - **UVEĆANJE AKUMULATIVNE SPOSOBNOSTI, I**
 - **KAPITALIZACIJE DOBITI PRIVREDNIH SUBJEKATA ...**

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- ... KAO OSNOVE JAČANJA PROIZVODNE MOĆE DRUŠTVENE ZAJEDNICE, MORA SE VODITI RAČUNA I O **OSTALIM CILJEVIMA**: ...

5.1. CILJEVI RASPODJELE

...

- **PRVO**, KAKO U POVODU RASPODJELE NOVOSTVORENE VRIJEDNOSTI SUPROTSTAVLJENOST RAZLIČITIH INTERESA UČESNIKA REPRODUKCIJE POPRIMA NAJOŠTRIJE FORME ...

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- ... TO SE KAO IMANENTAN **ZADATAK** **EKONOMSKE** **POLITIKE** NAMEĆE **ARTIKULIRANJE (POMIRENJE) OVIH INTERESA, U PRVOM REDU OSIGURANJEM MINIMUMA EKONOMSKE I SOCIJALNE SIGURNOSTI RADNIKA ...**

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- **DRUGO**, U OKVIRU POLITIKE RASPODJELE SE **DEFINIRAJU RAZMJERE FINANCIJSKE AKTIVNOSTI DRŽAVE** ODNOSNO ODUZIMANJE DIJELA KUPOVNE (EKONOMSKE) MOĆI PREDUZEĆA I GRAĐANA NA IME FINANCIRANJA DRŽAVE I POLITIČKE NADGRADNJE, ODNOSNO OPĆIH UVJETA ŽIVOTA I PRIVREĐIVANJA U DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI ...

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- **TREĆE**, POSEBAN SEKTOR CILJEVA POLITIKE RASPODJELE ODNOSI SE NA REDISTRIBUCIJSKE UČINKE ODNOSNO PRERASPODJELU BOGATSTVA U DRUŠTVU, UZ, OD STRANE DRŽAVE, GARANTIRANI MINIMUM KVALITETA ŽIVOTA RADI SOCIJALNE SIGURNOSTI SVIH GRAĐANA

5.1. CILJEVI RASPODJELE

- **NA TRAGU CILJEVA SE DEFINIRAJU**
 - **DOMETI POLITIKE RASPODJELE U UKUPNOJ EKONOMSKOJ POLITICI, I**
 - **STRUKTURA MJERA I INSTRUMENTATA KOJIMA SE OVI CILJEVI OSTVARUJU,**
- VODEĆI RAČUNA I O POTREBI NJIHOVE SISTEMATIZACIJE**

5.2. MJERE

- **POLITIKA RASPODJELE**, OBUHVATAJUĆI RAZNOVRSNE I BROJNE ODLUKE, MJERE I AKTIVNOSTI DRŽAVE I DRUGIH NOSITELJA EKONOMSKO - POLITIČKIH OVLASTI, U **OSNOVI IMA DVA VIDA ...**

5.2. MJERE

- ... ŠTO SE MEĐUSOBNO DIFERENCIRAJU
 - PO PRIRODI INSTRUMENTATA
 - I
 - PO UČINCIMA KOJE IMAJU U OKVIRU POJEDINIH FAZA RASPODJELE

5.2. MJERE

- **PRVI VID POLITIKE RASPODJELE**
ODNOSI SE NA KORIŠTENJE
ADMINISTRATIVNIH MJERA
- **RADI SE O ZAKONIMA I DRUGIM**
PROPISIMA KOJIMA SE REGULIRAJU
OPĆA I POSEBNA PRAVILA U
RASPODJELI DOHOTKA

5.2. MJERE

- U DOMENU **PRIMARNE RASPODJELE DOHOTKA**, PORED STVARANJA PRAVNIH PRETPOSTAVKI ZA TRŽIŠNU RAZMJENU (REGISTRACIJA PREDUZEĆA, PRAVNO REGULIRANJE OPĆIH UVJETA ZA PROMET, SLOBODA UGOVARANJA, PRINUDNO IZVRŠENJE UGOVORA...) ...

5.2. MJERE

- ... **POSEBAN ZNAČAJ IMA
ANTIMONOPOLSKO ZAKONODAVSTVO I
AKTIVNOST DRŽAVNE STRUKTURE PO
OVOM OSNOVU KAKO BI SE OSIGURALO
EFIKASNO FUNKCIONIRANJE TRŽIŠNOG
MEHANIZMA**

5.2. MJERE

- **SEKUNDARNA RASPODJELA SE U CJELOSTI TEMELJI NA ADMINISTRATIVNIM MJERAMA, JER PRERASPODJELA DOHOTKA IZMEĐU PRIVREDE I “DRUŠTVA” PRETPOSTAVLJA ZAKONE I DRUGE PROPISE KOJIMA SE ...**

5.2. MJERE

- **UŠTANOVLJAVAJU RAZMJERI I UČEŠĆE DRŽAVE U NOVOSTVORENOJ VRIJEDNOSTI**
- **UTVRĐUJE OBIM POJEDINIH JAVNIH IZDATAKA (U PRVOM REDU, PO OSNOVU BUDŽETA I DRUGIH INSTRUMENTATA FINANCIRANJA JAVNOG KARAKTERA),**
- **TE ...**

5.2. MJERE

...

- **VRŠI DISTRIBUCIJA POREZNOG PRITISKA NA POJEDINE IZVORE OPOREZIVANJA (PO OSNOVU ZAKONA O POJEDINIM POREZNIM OBLICIMA I O DRUGIM FISKALNIM PRIHODIMA)**

5.2. MJERE

- **OSTALE FAZE I SEGMENTI RASPODJELE NISU U PRINCIPU PREDMET ADMINISTRATIVNIH MJERA, IZUZEV**
 - **ZAŠTITE RADNIKA (MINIMUM PLATA I NAKNADA IZ KOLEKTIVNIH UGOVORA)**
- ...

5.2. MJERE

- **OPĆE ZAŠTITE DIONIČARA (PRAVILA FUNKCIONIRANJA TRŽIŠTA DIONICA I DUGOROČNIH PLASMANA KAPITALA I STATUSA TRGOVAČKIH DRUŠTAVA),**
- **DONOŠENJA PROPISA ŠTO SE ODNOSE NA RAČUNOVODSTVO ODNOSNO EVIDENTIRANJE I ISKAZIVANJE POSLOVNIH REZULTATA PRIVREDNIH SUBJEKATA**

5.2. MJERE

- **DRUGI VID POLITIKE RASPODJELE**
PRETPOSTAVLJA KORIŠTENJE
EKONOMSKIH MJERA I INSTRUMENTATA,
ŠTO ZNAČI DA DRŽAVA NASTOJI
POSTIĆI ODREĐENE EFEKTE U
RASPODJELI ...

5.2. MJERE

...

- **PO OSNOVU STIMULATIVNIH SREDSTAVA, I**
 - **UZ STANOVITE EKONOMSKE SLOBODE PRIVREDNIH SUBJEKATA,**
- A NE PO OSNOVU AUTORITETA VLASTI I SILE**

5.2. MJERE

- IZ OVOG ODREĐENJA EKONOMSKIH MJERA PROIZLAZI DA SU ONE UPRAVLJENE NA ONE SEGMENTE RASPODJELE O KOJIMA ODLUKE **AUTONOMNO DONOSE PRIVREDNI SUBJEKTI I DRUGI UČESNICI TOKOVA REPRODUKCIJE**

5.2. MJERE

- KOD **PRIMARNE RASPODJELE**, OSIM ODRŽAVANJA STABILNOSTI NOVCA I TIME OPĆEG NIVOVA CIJENA, **MJERE EKONOMSKE POLITIKE SE ODNOSU NA**
...

5.2. MJERE

...

- **URAVNOTEŽENJE ROBNIH I KUPOVNIH FONDOVA ODNOSNO NA PROPORCIONALNOST MATERIJALNE I VRIJEDNOSNE STRUKTURE PROIZVODNJE, U PRVOM REDU IZMEĐU AGREGATA POTRAŽNJE I AGREGATA PONUDE, UKLJUČUJUĆI I NJIHOVE POJEDINE VIDOVE ...**

5.2. MJERE

... I

- **UČINKE U ODNOSU NA
SRAZMJERNOST U DINAMICI RAZVOJA
POJEDINIH OBLASTI PRIVREDE
(STRUKTURA PRIVREDNOG RAZVOJA)**

5.2. MJERE

- **U OBLASTI TERCIJALNE I KVARTALNE RASPODJELE EKONOMSKE MJERE U OKVIRU**
 - **MONETARNO - KREDITNE POLITIKE**
 - **POREZNE POLITIKE**
 - **POLITIKE VANJSKE TRGOVINE, I**
 - **INVESTICIJSKE POLITIKE ...**

5.2. MJERE

- ... SU GENERALNO UPRAVLJENE NA POSTIZANJE ODGOVARAJUĆIH PROPORCIJA U NAMJENSKOJ RASPODJELI ŠTO BI BILE U FUNKCIJI STABILNOG PRIVREDNOG RAZVOJA

5.2. MJERE

- **OD NAROČITOG ZNAČAJA SU MJERE KOJIMA SE STIMULIRA**
 - **KAPITALIZACIJA DOBITI ODNOSNO REINVESTIRANJE DIVIDENDI (POREZI I STIMULANSI KOD OPOREZIVANJA DOBITI PREDUZEĆA I DOHOTKA GRAĐANA) ...**

5.2. MJERE

- **INTENZIVIRANJE KAPITALIZACIJE SLOBODNIH NOVČANIH SREDSTAVA (POREZNIM PROGRESIJAMA KOD OPOREZIVANJA RENTNIH PRIHODA, ILI, POLITIKOM KAMATNIH STOPA), I**
- **PODUZIMANJE AKTIVNOSTI KOJIMA SE UTJEČE NA ALOKACIJU KAPITALA (INTERVENCIJE NA TRŽIŠTU KAPITALA I UČINCI NA PORTOFILIO SELEKCIJU)**

5.2. MJERE

- **POSEBAN SEKTOR MJERA UPRAVLJEN JE NA REDISTRIBUCIJSKE UČINKE PO OSNOVU KOJIH SE POSTIŽU ODGOVARAJUĆE SOCIJALNE VRIJEDNOSTI DRUŠTVENE (DRŽAVNE) ZAJEDNICE**

5.2. MJERE

- **U PRINCIPU DOSTA JE ŠIROKA STRUKTURA MJERA, I TO:**
 - **MINIMUM KVALITETA ŽIVOTA**
 - **DOMETI FINANCIRANJA POTREBA JAVNOG KARAKTERA I RAZMJERA UNOŠENJA DRŽAVNE STRUKTURE U OBLASTI NEPRIVREDNIH DJELATNOSTI (OBRAZOVANJE, ZDRAVSTVO, KULTURA ...) ...**

5.2. MJERE

...

➤ I

➤ **NEPOSREDNI SOCIJALNI TRANSFERI
(U SLUČAJU PRIVREMENE
NEZAPOSLENOSTI ILI
NESPOSOBNOSTI ZA UKLJUČIVANJE
U PROCES PRIVREĐIVANJA)**

5.2. MJERE

- **OVAJ VID POLITIKE RASPODJELE OBUHVATA ONE OBLIKE SOCIJALNE POLITIKE KOJI SU INTEGRALNI DIO UKUPNE RAZVOJNE POLITIKE, ŠTO PODRAZUMIJEVA ZAPRAVO VISOK STEPEN POVEZANOSTI**
 - **SOCIJALNIH VRIJEDNOSTI, I**
 - **EKONOMSKOG RAZVOJA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **MODEL TRŽIŠTA** ZA USPOSTAVLJANJE RAVNOTEŽE ZAHTJEVA **SLOBODU DJELOVANJA TRŽIŠNOG MEHANIZMA**
- U STVARNOSTI JE TAJ MEHANIZAM POREMEĆEN **SLOBODOM UDRUŽIVANJA NA STRANI PONUDE**, ALI I POTRAŽNJE, TE STVARANJEM MONOPOLA ZA PREGOVARANJE O CIJENAMA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **MONOPOLISTIČKIM PREGOVARANJEM
ODREĐUJU SE**
 - **TARIFE MINIMALNIH PLAĆA (NADNICA)**
 - **ISPOD KOJIH**
 - **ZAKONSKI NIJE DOZVOLJENO
ZAPOŠLJAVANJE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **EFEKTIVNE PLAĆE (NADNICE) SE SLOBODNO FORMIRAJU UKOLIKO SU IZNAD TE GRANICE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **S ASPEKTA STABILNOSTI EKONOMIJE
POSTOJANJE DISKRECIJSKO FIKSIRANE
MINIMALNE PLAĆE PREDSTAVLJA**
 - **ZNAČAJNU BARIJERU
FLEKSIBILNOSTI CIJENA,**
 - **DAKLE OGRANIČENJE TRŽIŠNOG
MEHANIZMA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **PRAKTICIRANA EKONOMSKA POLITIKA MORA UZETI U OBZIR STVARNOST ONAKVOM KAKVA JESTE I DJELOVATI U UVJETIMA KOJI NASTAJU POD UTJECAJEM**
 - **SINDIKALNOG ORGANIZIRANJA, I**
 - **POLITIKE PLAĆA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- POTREBNO JE ANALIZIRATI KOJI SU **MOGUĆI RAZLOZI** DA SE UPRAVO NA TOM PODRUČJU DOPUSTI IZNIMKA OD OPĆE VAŽEĆEG TRŽIŠNOG PORETKA I
 - **DOZVOLI UDRUŽIVANJE U PONUDI RADA, A ONDA**
 - **ANALOGNO I U POTRAŽNJI**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- TI **RAZLOZI** MORAJU BITI DOISTA OZBILJNI, UZEVŠI U OBZIR KOLIKU VAŽNOST **DRŽAVA** POSVEĆUJE OGRANIČAVANJU TRŽIŠNE UTAKMICE NA SVIM DRUGIM PODRUČJIMA I KAKO SANKCIONIRA VEĆ I SAME POKUŠAJE ORGANIZIRANOG DJELOVANJA PONUDE ILI STVARANJA MONOPOLA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **JEDAN OD TRADICIONALNIH RAZLOGA UDRUŽIVANJA PONUDE RADA JEST MOGUĆNOST**
 - „ABNORMALNE” REAKCIJE KOLIČINE PONUĐENOG RADA
 - NA
 - PROMJENU CIJENA RADA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- U UVJETIMA KADA MASA RADNIKA ŽIVI NA GRANICI EGZISTENCIJALNOG MINIMUMA I PLAĆE SE DODATNO SNIZE JER POTRAŽNJA ZA RADOM SPORIJE RASTE OD RASTA PONUDE KOJI NASTAJE PRELASKOM IZ POLJOPRIVREDNOG SEKTORA ...

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... SUPROTNO OD OČEKIVANOG KRETANJA U JEDNOSTAVNOM TRŽIŠNOM MODELU (KAKAV VRIJEDI ZA TRŽIŠTE ROBA),
 - NEĆE DOĆI DO SMANJENJA PONUDE RADA, VEĆ
 - DO NJEZINA DODATNOG POVEĆANJA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **TO MOŽE PROUZROČITI**
 - **PRODUŽENJE RADNOG DANA DO RAZMJERA OPASNIH PO ZDRAVLJE,**
 - **UKLJUČIVANJE ŽENA I DJECE NA TRŽIŠTE RADA**
- ZBOG OSIGURANJA SREDSTAVA ZA PREŽIVLJAVANJE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- SAMO ZAKONSKO OGRANIČAVANJE RADNOG VREMENA ILI ZABRANA DJEČJEG RADA, U TAKVIM UVJETIMA DJELUJE **OGRANIČAVAJUĆE NA PRIHODE DOMAĆINSTVA KOJI SU MU POTREBNI ZA ŽIVOT**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- NA TAKVOM RAZVOJNOM STUPNJU **SINDIKALNO UDRUŽIVANJE RADNIKA** BILO JE **NUŽNOST** DA BI SE ZAJAMČILA MINIMALNA VISINA NADNICE, MAKAR I PO CIJENU POVEĆANJA RIZIKA OD NEZAPOSLENOSTI I UBRZANJA MEHANIZIRANJA PROIZVODNJE

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **U SAVREMENIM KAPITALISTIČKIM EKONOMIJAMA**
 - **MASA ZAPOSLENIH NE ŽIVI VIŠE NA GRANICI ŽIVOTNOG MINIMUMA, I**
 - **NE POSTOJI VIŠE „REZERVNA ARMIJA RADA“ U MARKSISTIČKOM SMISLU (POTREBNA RADI ODRŽANJA EKSPLOATACIJE RADNIKA)**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **VISOK KAPITALNI INTENZITET RADA**
ODRŽAVA
 - **VISOKU PRODUKTIVNOST RADA**
 - **I**
 - **RELATIVNO VISOKE REALNE NADNICE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **SAVREMENA OSIGURAVA ZAŠTITE SVAKOG UJVETIMA ...** **SOCIJALNA SISTEM KOJI JAMČI POJEDINCA** **DRŽAVA SOCIJALNE EGZISTENCIJU I U TAKVIM**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... **ABNORMALNA REAKCIJA POVEĆANJA PONUDE RADA RADI SMANJENJA PLAĆA MOŽE SE OČEKIVATI**
 - **SAMO IZNIMNO, I**
 - **NE U ZNAČAJNIJIM RAZMJERIMA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **DRUGI TRADICIONALNI ARGUMENT ZA SINDIKALNO UDRUŽIVANJE JE DA**
 - **PONUĐAČ RADA STOJE POD „NUŽDOM“ PONUDE,**
 - **DOK**
 - **TRAŽITELJI MOGU „ČEKATI“ ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... TAKO DA
 - FORMALNA TRŽIŠNA SLOBODA
 - NE ODGOVARA STVARNOJ
RAVNOPRAVNOSTI U TRŽIŠNOM
DOGOVARANJU

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- U ANALIZI OVOG ARGUMENTA TREBA DIFERENCIRATI **TRI ASPEKTA**:
 - **A) NUŽDA DA SE NUDE DOBRA ILI USLUGE DRUGIM EKONOMSKIM SUBJEKTIMA KOJI SU ZA NJIH SPREMNI PLATITI POSTOJI SVUDA I UVIJEK OD KADA POSTOJI DRUŠTVENA PODJELA RADA I SLOBODA TRŽIŠNIH ODNOSA ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **VLASNIK - PODUZETNIK TAKOĐER JE
POD NUŽDOM I NE MOŽE „ČEKATI“
NEOGRANIČENO SA SVOJOM
POTRAŽNOM ZA RADOM JER MORA
POKRENUTI POSLOVNI CIKLUS I
PLAĆATI SVOJE OBVEZE POD
PRIJETNOM STEČAJA ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **NUŽDA DA SE USPOSTAVI RADNI ODNOS NE RAZLIKUJE SE OD NUŽDE DA SE UNAJMI STAN, KUPE ŽIVOTNE NAMIRNICE I UDOVOLJI DRUGIM ELEMENTARNIM ŽIVOTNIM POTREBAMA**
- **NUŽDA SUDJELOVANJA U RAZMJENI NIJE KARAKTERISTIKA SAMO TRŽIŠTA RADA, VEĆ TRŽIŠTA UOPĆE ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- UKOLIKO SE PROBLEM SVODI NA TO DA JE **ODNOS NERAVNOPRAVAN** JER SE RADI NA TUĐIM SREDSTVIMA ZA RAD, JOŠ UVIJEK POSTOJI **SLOBODA POKRETANJA SAMOSTALNE DJELATNOSTI ILI UDRUŽIVANJA U ZADRUŽNI OBLIK POSLOVANJA ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **... (U SAVREMENIM EKONOMIJAMA NIJE PROBLEM PRIBAVITI POTREBNA SREDSTVA UZ BANKARSKKE KREDITE I NAMJENSKA DRŽAVNA SREDSTVA)**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- VEĆINA RADNIKA IPAK RADIJE IZBJEGAVA PODUZETNIČKI RIZIK PREPUŠTAJUĆI GA POSLODAVCU
- **RADNI SE ODNOS** NE RAZLIKUJE, KAKO TEORIJA I PRAKSA POKAZUJU, BEZ OBZIRA JESU LI SREDSTVA ZA RAD U **PRIVATNOM, ZADRUŽNOM ILI JAVNOM VLASNIŠTVU**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **B) AKO SE POD NUŽDOM PONUDE PODRAZUMIJEVA DA RADNIK POD PRIJETNJOM ODRŽANJA EGZISTENCIJE MORA PRIHVATITI RAD ZA BILO KAKVU RAZINU NADNICE, TO BI ZNAČILO DA NA STRANI POTRAŽNJE POSTOJI MONOPSON JEDNOG JEDINOŠA POSLODAVCA ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- TO JE U RANIM STADIJIMA INDUSTRIJALIZACIJE ČESTO BIO I SLUČAJ, I TADA JE KAO PROTUTEŽA BILO **NUŽNO UDRUŽIVANJE RADNIKA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **U SAVREMENIM EKONOMIJAMA**
 - **PROIZVODNJA JE RIJETKO MONOKULTURNA,**
 - **VEĆ JE**
 - **DIFERENCIRANA UZ VELIK BROJ PREDUZEĆA RAZLIČITIH VELIČINA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **PROTOK INFORMACIJA I PROMETNA INFRASTRUKTURA OMOGUĆUJU**
 - **MOBILNOST**
 - **I**
 - **PROŠIRENJE RELEVANTNOG TRŽIŠTA RADA NA ZNATNO ŠIRA PODRUČJA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- RAD POSTAJE SVE **STRUČNIJI** I ZAMJENA RADNIKA POSTAJE **SKUPA ZA PREDUZEĆA**
- DRUŠTVENA PONUDA OBRAZOVANJA I DOOBRAZOVANJA, **TE** SISTEM SOCIJALNE SIGURNOSTI **POVEĆAVA ELASTIČNOST PONUDE RADA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- U SVAKOM SLUČAJU TRŽIŠTE RADA IMA ZAJEDNIČKI SA SVIM OSTALIM TRŽIŠTIMA „**SUKOB INTERESA**“ DA
 - **PONUĐAČ NASTOJI POSTIĆI NAJVIŠU MOGUĆU CIJENU, A**
 - **TRAŽITELJ NASTOJI POSTIĆI NAJNIŽU MOGUĆU CIJENU**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **PREDUZEĆA KAO TRAŽITELJI
PROIZVODNIH FAKTORA U TRŽIŠNOJ
EKONOMIJI OSTVARUJUĆI VLASTITI
INTERES ISTOVREMENO ISPUNJAVAJU
„DRUŠTVENI ZADATAK“ DA UVIJEK
ODRŽAVAJU TROŠKOVE OSTVARENJA
BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA NA
NAJNIŽOJ MOGUĆOJ RAZINI**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **TRŽIŠNA UTAKMICA** PREDSTAVLJA TIHI MEHANIZAM RJEŠAVANJA TOG SUKOBA INTERESA, BUDUĆI DA VEĆ PREMA OBJEKTIVNIM OKOLNOSTIMA I SUBJEKTIVNOM PONAŠANJU NA DULJOJ STRANI POLUGE SE ČAS NALAZE PONUĐAČI, ČAS TRAŽITELJI

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... (ČAK I U UVJETIMA VISOKE NEZAPOSLENOSTI, ZA POJEDINE SKUPINE STRUČNJAKA POSTOJI **POTRAŽNJA VEĆA OD PONUDE**, DAKLE I KONKURENTSKO NADMETANJE TRAŽITELJA)

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **STVARANJEM KOALICIJA I
MONOPOLSKOG PONAŠANJA**
 - **NE RJEŠAVA TAJ SUKOB INTERESA**
 - **VEĆ GA**
 - **NAGLAŠAVA I UČVRŠĆUJE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **C) TREĆU VERZIJU ARGUMENATA „NUŽDE“ PREDSTAVLJA STRAH DA BI SE U NEORGANIZIRANOJ PONUDI RADNICI KOJIH BROJ NADILAZI BROJ POTENCIJALNIH POSLODAVACA, U NASTOJANJU DA DOBIJU NUŽNO POTREBNO ZAPOSLENJE SAMI MEĐUSOBNO NADMETALI TKO ĆE PONUDITI RAD ZA NIŽU NADNICU ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **SINDIKATI** KOLEKTIVNIM
PREGOVARANJEM O NAJNIŽIM
NADNICAMA **NAMJERNO SPRJEČAVAJU**
KONKURENTSKO NADMETANJE MEĐU
PONUĐAČIMA RADA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- GLEDANO SA STAJALIŠTA EKONOMSKE TEORIJE, **NERACIONALNO JE** DA SE
 - ETABLIRANI UPOSLENICI S VISOKIM EFEKTIVNIM NADNICAMA
 - OSJEĆAJU ZAŠTIĆENI OD KONKURENCIJE
 - KVALITATIVNO BOLJIH PONUĐAČA RADA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- OGRANIČAVANJEM TRŽIŠNOG MEHANIZMA **SPRJEČAVA SE** OPTIMALNA ALOKACIJA RESURSA U EKONOMIJI
- RIGIDNOST NADNICA PREMA DOLJE NIJE NEUTRALNA U ODNOSU NA ZAPOSLENOST

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **KOLEKTIVNO DOGOVORENE MINIMALNE TARIFE SMANJUJU BROJ MOGUĆIH RADNIH MJESTA, ODNOSNO ŠANSE ZA ZAPOSLENJE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- TIME SE UMJESTO **KONKURENTSKOG NADMETANJA NADNICAMA**, MEĐU RADNICIMA ZAOŠTRAVA
 - **NADMETANJE ZA ZAPOSLENJE DRUGIM KARAKTERISTIKAMA,**
 - **A VIŠE JE NEGO UPITNO**
 - **JE LI AGREGATNI NETO REZULTAT ZA RADNIKE POZITIVAN**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **PRI TOME SE NE SMIJE ZANEMARITI I
NAPREDAK U PODRUČJU SOCIJALNE
POLITIKE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **OPĆE OSIGURANJE RADNIKA ZA
SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI, OSIM
INDIVIDUALNOG JAMSTVA OSIGURANJA
EGZISTENCIJE U SLUČAJU GUBITKA
ZAPOSLENJA, ISTOVREMENO
OSTVARUJE ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... ZNAČAJNU ULOGU REGULATORA NA TRŽIŠTU RADA, BUDUĆI DA
 - UBLAŽAVA I FILTRIRA PRITISAK NEZAPOSLENIH
 - KOJI BI INAČE VRŠILI NA NADNICE
 - POKUŠAVAJUĆI SE ŠTO PRIJE ZAPOSлити

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **NAJSLABIJI ARGUMENT** U PRILOG
UDRUŽIVANJU JE DA JE POTREBNO
RADI **NESAVRŠENOSTI TRŽIŠTA RADA**
- PROTIV TIH **NESAVRŠENOSTI** POMAŽE
SAMO **KONZEKVENTNO OTKLANJANJE**
ZAPREKA MOBILNOSTI (NPR.
POSREDOVANJE INFORMACIJA O ŠTO
ŠIRIM TRŽIŠTIMA) ...

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... A NE TARIFNO ODREĐIVANJE
NADNICA PO POJEDINIM
DJELATNOSTIMA, ČIME SE POSTOJEĆE
NESAVRŠENOSTI TRŽIŠTA SAMO
UČVRŠĆUJU

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- IZLOŽENI TRŽIŠNO - TEHNIČKI RAZLOZI SAMI ZA SEBE NE OPRAVDAVAJU U DOVOLJNOJ MJERI **POTREBU UDRUŽIVANJA NA TRŽIŠTU RADA**
- PREOSTAJE JEDINO **ARGUMENT** KOJI SE MOŽE SVRSTATI U **POLITIKU RASPODJELE: ...**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... PORED
 - DRŽAVNO FINANCIRANE SOCIJALNE POMOĆI (SOCIJALNOG OSIGURANJA UOPĆE)
 - I
 - PROGRESIJE U POREZNOM SISTEMU, UGRAĐUJE SE ...

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... **KOREKTIVNI FAKTOR U PROCES PRIMARNE RASPODJELE DOHOTKA IZMEĐU „RADA“ I „VLASNIŠTVA“ KOJIM SE ŽELI DOSTIGNUTI POLOŽAJ RADNIŠTVA U TOJ RASPODJELI OČUVATI, ODNOSNO UNAPRIJEDITI**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- KADA TRŽIŠNO ODREĐIVANJE CIJENE RADA ZAMJENI PERIODIČNO KOLEKTIVNO PREGOVARANJE IZMEĐU UDRUGA PONUĐAČA I TRAŽITELJA (BILATERALNI MONOPOL), S CILJEM DA SE ...

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- ... UTJEČE NA **ODVIJANJE PRIMARNE RASPODJELE** U KORIST FAKTORA RADA, JAVLJAJU SE **SPECIFIČNI PROBLEMI STABILNOSTI**, KOJI DOBIVAJU GOLEMO ZNAČENJE S OBZIROM NA **SREDIŠNJU ULOGU CIJENE RADA U NACIONALNOJ EKONOMIJI**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **NADNICE SE ZA SVAKO TARIFNO
PODRUČJE ODREĐUJU**
 - **UGOVOROM, A NJIHOVA**
 - **VISINA OVISI O RELATIVNOJ
PREGOVARAČKOJ SNAZI POJEDINIH
STRANA NA TRŽIŠTU RADA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- TA **SNAGA** OVISI O
 - FINANCIJSKOJ SNAZI (ŠTRAJKAČKOM FONDU)
 - STUPNJU ORGANIZIRANOSTI SINDIKATA, ODNOSNO UDRUGA POSLODAVACA ...

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **MOTIVACIJI ČLANOVA UDRUGA**
- **PREGOVARAČKOJ STRATEGIJI I
TAKTICI**
- **PODRŠCI JAVNOSTI**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **KAO EKONOMSKO - OBJEKTIVNI
FAKTOR JAVLJA SE KONJUNKTURNA
SITUACIJA, KOJA PRI ISTIM UVJETIMA
JAČA PREGOVARAČKU SNAGU NEKAD
JEDNE, NEKAD DRUGE STRANE**
- **TO NE PODRAZUMIJEVA DA ĆE U
UVJETIMA RECESIJE SINDIKATI
AUTOMATSKI MANJE TVRDO ZASTUPATI
SVOJE INTERESE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **POSTUPAK KOLEKTIVNOG
PREGOVARANJA NE SADRŽI NIKAKAV
MEHANIZAM KOJI BI SE BRINUO DA SE
REZULTAT PREGOVARANJA POKLAPA S
RAVNOTEŽNOM NADNICOM KOJA BI SE
OSTVARILA TRŽIŠNIM MEHANIZMOM,
VEĆ REDOVITO VIŠE ILI MANJE
ODSTUPA PREMA GORE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- PROMJENA CIJENE RADA POD **PRITISKOM SINDIKATA**, A TIME I PROIZVODNIH TROŠKOVA NEĆE OSTATI BEZ POSLJEDICA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- U MJERI U KOJOJ TAKO POVEĆANI EFEKTIVNI TROŠKOVI RADA PREMAŠUJU PROIZVODNI DOPRINOS FAKTORA RADA DOLAZI NA TRŽIŠTU ROBA DO POKUŠAJA PREVALJIVANJA DODATNIH TROŠKOVA NA TERET POTROŠAČA POVEĆANJEM CIJENA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- NA TAJ NAČIN SU U KONAČNICI
POGOĐENE I **REALNE NADNICE**
RADNIKA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- UKOLIKO **MONETARNA POLITIKA**
CENTRALNE BANKE NE DOZVOLI TAKVO
INFLACIJSKO PREVALJIVANJE
TROŠKOVA, SMANJIT ĆE SE STUPANJ
ZAPOSLENOSTI FAKTORA RADA ...

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- NEPOSREDNIM OTPUŠTANJEM, ILI
- SUPSTITUCIJOM FAKTORA
PROIZVODNJE KOJA REDUCIRA
POTREBU NOVOG ZAPOŠLJAVANJA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- UKOLIKO SU STRANE NA TRŽIŠTU RADA ORGANIZIRANE PO DJELATNOSTIMA, **UGOVORENE MINIMALNE NADNICE VRIJEDE ZA ČITAV SEKTOR**, BEZ OBZIRA NA MOGUĆE RAZLIKE UNUTAR SEKTORA (U METALSKOJ INDUSTRIJI BRODOGRADNJA I STROJOGRADNJA MOGU IMATI RAZLIČITU KONJUNKTURNU SITUACIJU NA TRŽIŠTU)

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **UNIFORMIRANJE TARIFNIH NADNICA**
 - **OGRANIČAVA ALOKATIVNU FUNKCIJU RAZLIKA U PLAĆAMA,**
 - **ODNOSNO**
 - **CIJENE FAKTORA KOJE BI DJELOVALE STABILIZIRAJUĆE UKOLIKO BI SE SLOBODNO FORMIRALE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- TO NA ISTI NAČIN VRIJEDI KADA **SINDIKALNA POLITIKA STRUKTURE PLAĆA** NASTOJI ZANEMARITI FUNKCIJSKU KOMPONENTU RADA, TJ. UJEDNAČITI RAZLIČITE KATEGORIJE RADNIKA I KVALIFIKACIJA

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **TARIFNI UGOVORI** SU VREMENSKI OGRANIČENI, OBIČNO NA GODINU DANA
- **KOLEKTIVNO PREGOVARANJE** ODVIJA SE U VREMENSKOM RITMU KOJI NIJE VEZAN ZA PRIVREDNA KRETANJA, NEGO ZA KALENDAR

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **TO NE DONOSI SAMO PERIODIČNA RAZDOBLJA NESIGURNOSTI I MOGUĆIH ŠTRAJKOVA I „LOCK-OUTA“ (BLOKADA, OBUSTAVA), VEĆ SE PREGOVARA I U RAZDOBLJIMA RECESIJE, ČIME SE TROŠKOVI KOJE TRPI CJELOKUPNA EKONOMIJA DODATNO POVEĆAVAJU**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **KOLEKTIVNO PREGOVARANJE OTVARA PROSTOR POPULISTIČKIM ZAHTJEVIMA, KOJI NA TRŽIŠTU NE BI MOGLI DOĆI DO IZRAŽAJA, KAO ŠTO JE NPR. ZAHTJEV ZA OČUVANJEM JEDNOM DOSTIGNUTE REALNE PLAĆE, NEOVISNO O UZROCIMA ZBOG KOJIH JE DOŠLO DO PORASTA CIJENA NA TRŽIŠTU ROBA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- UKOLIKO SE ZAHTJEVA **NOMINALNO UJEDNAČENJE RADI GUBITKA KUPOVNE MOĆI** UZROKOVANE
 - **POVEĆANJEM POREZA NA DODANU VRIJEDNOST**
 - **ADMINISTRATIVNO ODREĐENIH ZAŠTITNIH CIJENA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

... Ili

- PORASTA CIJENA UVOZNIH
REPROMATERIJALA,
**POLITIKA PLAĆA DJELUJE IZRAZITO
DESTABILIZIRAJUĆE**

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- IAKO **KOLEKTIVNO PREGOVARANJE** IMA ZNAČAJNE NEDOSTATKE U ODNOSU NA **TRŽIŠNO FORMIRANJE CIJENA**, IPAK NE SMIJE SE ZANEMARITI DA PREDSTAVLJA ...

6. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O PLAĆAMA

- **... NEUSPOREDIVO BOLJE RJEŠENJE OD „POLITIČKOG“ MIJEŠANJA U PRIMARNU RASPODJELU DOHOTKA, ODNOSNO OD CENTRALNO VOĐENE DRŽAVNE POLITIKE PLAĆA**